

دریافت و پرداخت سفته

مطمئنا در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد...

مطمئنا در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون است؛ است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع پرداخت سفته را بررسی کنیم.

خرید سفته، کار ساده ای است و شاید به همین دلیل است که بسیاری از افراد، روی آن حساب باز نمی کنند اما اگر مقررات این سند بهادار تجاری، به نحو صحیحی رعایت شود، مزایای زیادی به دنبال خواهد داشت که اگر افراد به جای سفته، سند عادی در اختیار داشتند، هرگز از این مزایا بهره مند نمی شدند.

با این حال مردم از مزایای سفته و تضمین های قانونی آن کمتر خبر دارند و هنوز نیز در معاملاتی شان چک را بیشتر می پسندند. سفته یک سند تعهد پرداخت است که در آن امضاکننده متعهد می شود مبلغ مندرج در آن را در زمان معین یا به محض مطالبه از سوی دارنده، در وجه حامل یا شخص معین یا به حواله کرد آن پرداخت کند اما اگر دارنده سفته بخواهد از مزایای قانونی آن استفاده کند، باید با مقررات مربوط به سفته آشنا باشد. در غیر این صورت، دارنده آن نمی تواند از امتیازات این سند تجاری بهره مند شود و فقط می تواند در دادگاه به عنوان یک نوشته عادی به آن استناد کند. البته بیشتر شهروندان گمان می کنند که چون سفته در فرم های چاپی و تمبردار تهیه و توزیع می شود، سندی رسمی است و قانونگذار از آن حمایت کیفری می کند یعنی اگر وجه مورد نظر در زمان سررسید پرداخت نشده باشد، صادرکننده آن قابل تعقیب کیفری و قابل مجازات است؛ در حالی که سفته سندی تجاری است که اگر مطابق قانون و با رعایت تشریفات تنظیم شود، دارنده آن از مزایایی بهره مند می شود که اسناد عادی فاقد آنها هستند.

به طور معمول، سررسید سفته یا موعد پرداخت مبلغ آن به روز، ماه و سال به صورت مشخص در آن نوشته می شود. با وجود این، قانون به عندالمطالبه بودن مبلغ سفته نیز اشاره کرده است که شرایطی را ایجاد می کند تا به محض مطالبه دارنده سفته، صادرکننده باید آن را بپردازد. البته اگر زمان پرداخت سفته، روزی مصادف با تعطیل رسمی باشد، باید در روز بعد از تعطیلی پرداخت شود.

سفته قائم بر وجود دو شخص است؛ یکی صادرکننده که مدیون و بدهکار است و دیگری شخصی که ممکن است در هنگام صدور سفته، معین یا نامعلوم باشد. بنابراین در صورتی که سفته برای شخص معینی صادر شود، نام و نام خانوادگی او در سفته آورده می شود و در غیر این صورت به جای نام او، عبارت «در وجه حامل» نوشته می شود.

در وضعیت اول، شخص معین و در مورد دوم، دارنده سفته در مقابل صادرکننده، طلبکار می شود و اگر سفته عندالمطالبه باشد، صادرکننده باید به محض مطالبه، مبلغ آن را پرداخت کند.

قابلیت انتقال سفته

سفته قابل انتقال به غیر نیز است؛ به طوری که عبارت «حواله کرد» در سفته، به شخص این اختیار را می دهد که سفته را به دیگری واگذار کند. البته اگر این عبارت هم در سفته وجود نداشته باشد، دارنده آن می تواند با پشت نویسی (ظهنویسی) آن را به شخص دیگری انتقال دهد. برای انتقال سفته، باید آن را ظهنویسی کرد. ظهنویسی به این معنا است که دارنده سفته، مطالبی که در برگزیده هدف او از دریافت یا انتقال سفته است را پشت آن می نویسد و با امضا، تایید می کند. اگر ظهنویسی برای انتقال باشد، دارنده جدید سفته دارای کلیه حقوق و مزایای این سند است که به این سند تعلق دارد. همچنین دارنده سفته می تواند برای وصول وجه آن به فرد دیگری وکالت دهد تا او این کار را برایش انجام دهد. البته اگر ظهنویسی برای وکالت در وصول باشد، باید این موضوع در پشت سفته نوشته و امضا شود، چون کسی که وکالت در وصول را از طریق ظهنویسی به

دست می‌آورد؛ مانند دارنده سفته حق اقامه دعوی برای وصول را خواهد داشت.

واخواست سفته؛ پرداخت نشده

نکنه؛ ای که باید مورد توجه قرار داد، این است که کسی که سفته را در اختیار دارد، باید در سررسید، سفته را مطالبه کند و اگر وجه سفته پرداخت نشد، دارنده سند باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ سررسید، سفته را واخواست کند. واخواست، اعتراضی رسمی نسبت به سفته؛ ای است که در سررسید پرداخت نشده است. این اعتراض علیه صادرکننده سفته به عمل می‌آید و باید رسماً به او ابلاغ شود. این برگه؛ های واخواست، نسخه؛ های چاپی است که توسط دادگستری تهیه می‌شود و آنها را می‌توان از بانک؛ ها نیز تحویل گرفت. دستور پرداخت وجه سفته که توسط دادگاه انجام می‌شود، در این برگه نوشته می‌شود. واخواست با استفاده از کاغذ کاربن در سه نسخه مشابه تنظیم و به وسیله واخواست؛ کننده امضا شده و پس از چسباندن تمبر، سفته توسط مامور اجرا ابلاغ می‌شود.

دارنده سفته؛ ای که واخواست شده و در موعد مقرر اقامه دعوی کرده است، می‌تواند از دادگاه بخواهد که اموال طرف دعوی را قبل از رسیدگی و صدور حکم به نفع او توقیف کند. در این حالت پس از صدور حکم، دارنده سفته نیز در وصول طلبش از مال توقیف؛ شده نسبت به سایرین تقدم دارد و دادگاه نیز به محض تقاضای دارنده سفته ممکن است معادل وجه آن را از اموال طرف مقابل به عنوان تامین توقیف کند.

مسئولیت تضامنی صادرکننده و ظهرنویس؛ های سفته

گاه اتفاق می‌افتد که یک سفته با ظهرنویسی؛ های متعدد به اشخاص مختلف منتقل می‌شود و دارنده سفته نمی‌داند که برای مطالبه وجه باید به چه کسی مراجعه کند و چه کسی مسئولیت پرداخت وجه را دارد. قانون در این زمینه می‌گوید کسی که سفته را امضا کرده است و نیز ظهرنویس؛ ها، همگی در مقابل دارنده سفته مسئولیت تضامنی دارند یعنی دارنده سفته در صورت عدم پرداخت و واخواست می‌تواند به هر کدام از آنها که بخواهد یا به دو یا چند نفر از آنها یا به تمامی آنها مراجعه کند.

این حق رجوع را هر یک از ظهرنویس؛ ها نسبت به صادرکنندگان سفته و البته ظهرنویس؛ های ماقبل خود نیز دارند بنابراین صادرکننده سفته و ظهرنویس؛ ها همگی مسئول پرداخت وجه سفته هستند و این دقیقاً معنای «مسئولیت تضامنی» است که بر اساس آن انبوهی از مسئولیت؛ ها برای پرداخت مبلغ مندرج در سفته ایجاد می‌شود.

برای استفاده از مسئولیت تضامنی ظهرنویس؛ ها، دارنده سفته باید ظرف یک سال از تاریخ واخواست، دادخواست خود را به دادگاه ارایه دهد، زیرا اگر دارنده سفته به این وظیفه قانونی عمل نکند، دعوی او علیه ظهرنویس؛ ها پذیرفته نمی‌شود.

نکته دیگر این است که پرداخت وجه سفته را می‌توان ضمانت کرد که این ضمانت ممکن است در رابطه با صادرکننده یا ظهرنویس؛ ها صورت گیرد. در این صورت ضامنی که ضمانت صادرکننده یا ظهرنویس؛ ها را کرده، فقط با کسی مسئولیت تضامنی دارد که از او ضمانت کرده است.